

Lezing “BIODIVERSITEIT EN INHEEMSE WILDE PLANTEN IN NL”

door Jasper Helmantel, van de Cruydhoeck, 12 november 2025

in Partycentrum Lamain, Bosstraat te Winschoten

Jasper Helmantel en zijn partner Jojanneke Bijkerk zijn eigenaar van zaden en wilde planten kwekerij “de Cruydhoeck” in Nijeberkoop (Fr.). De biodiversiteit (= *de verscheidenheid aan alle leven in een bepaald gebied*) zakt schrikbarend! De laatste 26 jaar is 75% van de insectenpopulatie verdwenen. Volgens Jasper is het 5 over 12. Diverse oorzaken zoals: schaalvergroting in de landbouw, gebruik van gifstoffen en klimaatverandering.

Maar we kunnen er nog wat aan doen. Nederland heeft 4,5 miljoen tuinen, totale oppervlakte ongeveer 10x nationaal park Hoge Veluwe. Door in elke tuin minstens (liefst meer) 3 inheemse planten te poten, maken we een begin met de terugkeer van de leefbaarheid voor inheemse insecten, vogels en andere dieren. ‘Inheemse planten’ wil zeggen: planten van NL, die (na de laatste ijstijd = 8000j voor Chr.) teruggekomen zijn en met bloemen en nectar afgestemd op onze NL insecten. Inheems is enkelbloemig: beste bestuivers. Inheems is streek- én grondsoort-gebonden! Zaden uit andere landen kunnen hier niet goed groeien en zijn niet geschikt voor onze insecten. ‘Uitheemse’ planten bieden alleen nectar aan honingbijen en aan zgn. kritische bestuivers.

Herstel Biodiversiteit door meer oppervlakte voor de natuur, aanpassen van beheer, en terugbrengen van (wilde) plantensoorten.

Bloemenweides van toepassing: in tuinen, openbare ruimtes, speeltuinen, parken, rotondes, bedrijventerreinen, bij ziekenhuizen, kantoren, fabrieken, begraafplaatsen, buitengebieden, bermen, dijken (door variatie in wortelstelsel is een bloemenweide sterker dan gras).

Let op bij Aanleg bloemenweides

- a) Juiste plek
- b) Juiste mengselkeuze i.v.m. grondsoort (zie website de Cruydhoeck of tel. advies)
- c) Zaai klaar maken van de grond; d.w.z. kale zwarte grond. Dus zoden weghalen
- d) Inzaaien

3 soorten bloemenweide mengsel

- 1. Bloemrijk grasland, met vaste wilde planten**
 - Bloei vanaf het 2e jaar o.a. margrietten, rolklaver
 - Beheer: minimaal 2 x p.j. maaien én afvoeren!
- 2. Akkerbloei, eenjarig**
 - Klaprozen,

- Beheer: maaien, geeft geen nieuwe bloei, grond omwerken
- 3. Ruderale bloemenweide, voor buitengebied**
- Toortsen, teunisbloemen
- Beheer: 2x per jaar 1/3 verstoren

Gefaseerd maaibeheer

- delen (stroken) in etappes maaien.
- Bloei én insecten blijven in het niet gemaaide deel

De 6 V's van natuurherstel

1. Vocht
2. Voedsel
3. Voortplanting
4. Veiligheid
5. Verbinding
6. Variatie
 - o in soorten (deels inheems)
 - o in genen
 - o Habitats: sloot, gras, boom, struik, plant, heg
 - o beheer

Inheems

- Wilde Bloemenweides
- Gemengde hagen
- Bomen: wilde kers, esdoorn, hazelaar
- Stinze planten
- Waterplanten
- Klimplanten

Hoe? Openbestrating / 'over' hoekjes inzaaien / minder maaien

Voorbeeld: Jardin Plume in Normandië

Ga in een deel van je tuin experimenteren met bv.:

- Wilde planten: Veronica, lange ereprijs, Grote tijm, Malva /kaasjeskruid, Wilde marjolein, Campanula, Geranium, Salvia, Sedum, Fluitenkruid
- Struiken: Meidoorn, Vuilboom

Verdere info en websites:

- De Cruydhoeck : www.cruydhoeck.nl
- Strektuinen : www.strektuinen.nl
- Levend Archief: <https://hetlevendarchief.nl> Samenwerking aantal universiteiten en kwekerijen die als natuurbewoud zaden in een kluis in Spitsbergen hebben opgeslagen.
- ENSPA: European Native Seed Producers Association, <https://native-seed.eu/>
- samenwerking van 34 kwekers in 14 Europese landen
- Open dag De Cruydhoeck 13/06/26
- **Excursie Groei & Bloei Winschoten naar de Cruydhoeck 29 mei 2026**